

oddam od sebe.... Nu, z Bogom, spite spokojno in mirno, če morete...

Adelajida Petrovna je ateju tako hladno in srdito odgovorila:

Če vam je ta smrkovka tako k srcu prirastla, tedaj z Bogom! Jutri se odpeljem in nikdar več me ne bode videli.

Ugasnila je svečo, slekla se je ter je legla. Tudi ateja v sobani kmalu ni bilo več slišati. V spalnici je bilo temno... taka črna noč...

Moja punca Rezika je vselej z menoj spala. Ko je bilo uže vse tiho in mirno ter se mi je zdelo, da je Adelajida Petrovna zaspala, pritisnila sem svoje lice k ličiku Rezike ter sem jej začela šepetati in prigovarjati:

Sestričica, nu, kaj hočeve (vzdihnila sem)... ateja je treba osvoboditi od naji... se ve da, brez ateja nama bode dolg čas, pa se bove uže navadili... ate naji bodo včasih navestili (obiskali)... treba bode, treba kamor koli, tam se bodeve učili, a Adelajida Petrovna se ne bode srdila na ateja in njim bo boljše. Res, kaj ne, Rezika? Sama pojdem in dopovem ateju; kaj ne, Rezika?

Rezika je vedno molčala. Vidno je bilo, da jej ni po volji. Začela sem jej prigovarjati...

Pomniš, Rezika, o kakošnih nesrečnih otrocih smo čitali z atejem? Mnoge deklice tepejo, mnogim jesti ne dajo, mnoge blazinice nimajo pod glavico, mnoge posteljice nimajo... A Jezus Kristus, Rezika, oj, on je bil tudi iz začetka reven deček, tudi posteljice ni imel, v jaslicah je ležal; a ko je bil uže velik, ga tudi niso hoteli poslušati, žalili so ga in celo najbolj ljubljene njegov učence ga je zatajil, zatajil je svojega učitelja. Spomni se, slišiš, neumnica, kaj delaš, jocoš!

Položila sem Reziko pod odejo ter sedla; potem sem vstala; povedati sem hotela ateju vse, da bi me kam oddali. Vse je bilo tiho. Previdno sem stopala, da bi ob kaj ne zadela. (Konec prih.)

Naši dopisi

Z Dunaja 22. marca. — Ves pretekli teden dala je državnemu zboru opraviti postava o hišnem davku; mnogo se je govorilo, mnogo popravljalo, toda le pristranska sodba mogla bi narejene preuredbe imenovati popravke, bolj po pravici gre jim ime pokvár, — in zelo težko bi bilo tako skazo sprejeti, kakor se je danes zgodilo v tretjem branji — ako bi ne bilo nade, da bo vsaj gospôška zbornica odstranila vse, kar je v nasprotju s splošnimi načeli vsake zdrave, pravične davkove postave. — V današnji seji privolilo se je vladi pobirati davke za prihodnja dva meseca z večino 50 glasov, — potem se je pričela obravnava postave o glavni svoti zemljiškega davka. K tej se je za splošno debato oglasilo nad 40 govornikov, izmed katerih je dozdaj govoril zoper njo baron Walterskirchen, za postavo pa govori ravno zdaj Javorski, več kot še eden jih danes ne bo govorilo. In tako ni dvomiti, da bo edini ta predlog zboru zopet dal posla za celi teden dni, akoravno zbornica zboruje zdaj vsaki dan. — Hohenwartov klub izročil je danes po g. Obrezi pripravljeno postavo o borzinem davku.*) — Kakor se čuje in kakor slovenski poslanci tudi po pravici smejo zahtevati, pokazati se ima kmalu kaj sadú od interpelacije gledé uradnega jezika med Slovenci. Menda tudi poslanci naši ne bodo več odlašali takoj zahtevati, da se konečno vendar dá Slovencem enako-

pravnost tudi v šolah.*) — Gotovo je zdaj, da pred veliko nočjo državni zbor ne more dokončati svojega posla, — da bo tedaj tudi po veliki noči treba dodati nekaj tednov. — Tudi o ženitovanji cesarjevičevem trdijo najnovejša poročila, da se ima vršiti meseca maja.

V Gorici 13. marcija. — Uže davno nas ni nobena novica tako osupnila, kakor ta, da se je poslanec našega mesta excel. gosp. grof Coronini odpovedal predsedništvu v državnem zboru in — poslanstvu. Lakoničnega telegrama v „Soči“ v petek popoldne nismo mogli prav razumeti, še le „Triester Tagblatt“, ki je došel ob 7. uri zvečer, nam je stvar kolikor toliko pojasnil; obširniših pojasnil — iz zanesljivega vira — nahajamo v današnjem „Eco del Litorale“. Če smo imeli našega poslanca dosedaj za poštenjaka prve vrste, imamo ga zdaj za cvet poštenjaštva. Njegov odstop od predsedništva nam je posvetil dunajskega zbora levico boljše, ko vse, kar smo o njej slišali in brali. „Eco“ piše, da mislijo mnoge naše občine podeliti vrlemu grofu častno občinarstvo, in to v zadostilo za strupene napade v zbornici in po časnikih. Nadejam se, da bodo tudi slovenske občine vedele, kaj jim v tem oziru čast in dostojnost veleva. — Dne 16. jan. t. l. je potrdil cesar postavo za našo deželo, po kateri so odpravljeni doneski za normalno-šolski zalog in je namesti njih vpeljan šolski davek od dedšin. — Nekemu g. E. Trobecu so ukradli preteklo nedeljo, ko ga ni bilo doma, tisoč gold. — Zadnja „Soča“ je dejana pod prepoved zaradi dopisa z Dunaja, kateri govori med drugim o „landesüblichem“ sodnijskem jeziku.

Iz savinske doline na Štajarskem 19. marca. — Namesti naprej gre pri nas na slovenskem Štajarji narodna ravnopravnost čedalje bolj nazaj. Ali ni narobe svet, če tam, kjer je slovenski jezik prav za prav deželni jezik, v sodnijah funkcijonirajo možje, ki skoro nič ali pa prav nič slovenskega jezika ne znajo in da, če v take pisarnice prideš in uradnike slišiš govoriti, ti po ušesih šumi nemška pesem: „deutsche Worte höre ich nur!“ V potrjenje teh mojih besed naj rodoljubni bralci „Novic“ beró, kar je nedavno „Slov. Gosp.“ pisal iz Celja tako-le: V Gornjigrad (Oberburg) je za adjunkta pri c. kr. sodniji imenovan Jožef vit. Mulley. Omenjeni gospod je nastavljen kot sodnik v čisto slovenskem okraji, čeravno ne zna nič slovenski. No, po najnovejši odločbi dr. Stremajerja in dr. Waserja je itak le nemščina „die allein landesübliche Gerichtssprache“ in toraj bodo Gornjegradčani uže morali se potruditi in se nemški učiti in to tem bolje, ker tudi nedavno nastavljeni okrajni sodnik ume malo slovenskih besed. Tudi novi c. kr. adjunkt v Šmariji, rojen v nemškem Gradci, le nekatere slovenske besede lomi. V Celji pri c. kr. mestni delegirani sodniji so civilnega referenta, akoravno je bil samostalen sodnik, potisnili v kazenski oddelek baje samo zato, ker je slovenske vloge včasih tudi slovenski reševal. Na njegovo mesto prišel je mlad avskultant, rojen Celjan, ki skoraj nič slovenski ne zna, od kod neki? V celjski meščanski šoli se otroci niti slovenskih črk ne naučijo, vsaka slovenska beseda je prepovedana, kruh pa bi Celjani si vendar radi pri Slovencih služili. Tudi funkcionar državnega pravdnika pri delegirani sodniji slovenščine ni zmožen: rodom je Saks iz Erdeljskega. — Ali ni to narobe svet?

*) Dokler bo baron Conrad, ki je nož, ki reže na dvestrani, ministroval o šolskih zadevah, je pač malo upanja za obveljavo narodne ravnopravnosti v šolah. Oj ustavna Avstrija!

Iz Ljubljane. (*Kranjskim občinam in kmetovalcem!*) Sl. c. k. deželna vlada kranjska je deželnemu odboru naznanila, da je državna srednja drevesnica pod Rožnikom poleg Ljubljane pripravljena, vsako leto kaka dva milijona gozdnih sadik brezplačno oddajati občinam in posameznim kmetovalcem, ki se za nje oglašé.

Deželni odbor to prijavlja želeč, da bi se i občine i posamezniki v obilni meri posluževali te dobrohotne ponudbe.

Ob enem je sl. c. kr. deželna vlada opiraje se na poročilo c. kr. deželnega gozdnega nadzornika izrekla mnenje, da z ozirom na neugodne dozdanje skušnje ni moči priporočati naprave občinskih drevesnic, katere bi vrhu tega poleg osrednje drevesnice pod Rožnikom bile popolnem nepotrebne. Vzlic temu pa se je c. kr. deželni gozdni nadzornik gosp. Goll drage volje ponudil, da bo de rad svetoval in pomagal občinam, ki bi vendarle resno hotele napraviti si drevesnico.

Od deželnega odbora kranjskega
v Ljubljani 16. marca 1881.

— Ministerstvo za nauk je naukazalo, da se vsako leto trije najboljši učenci ljubljanske obrtnijske nadeljevalne šole na državne stroške pošljejo v državno obrtnijsko šolo v Gradec, da se tam dobro izučé v obrtnijskem znanstvu. Minister pa tudi ob enem pozivlja deželni odbor kranjski, ljubljanski mestni odbor, kupčijsko zbornico in pa kranjsko hranilnico, naj skrbé s štipendijami za razvoj obrtnijstva na Kranjskem.

— (*Odbor Matice slovenske*) je dovršil razpošiljanje društvenih knjig za leto 1880. Kdor ima pravico do knjig, naj se toraj oglaší pri svojem poverjeniku. Kdor jih pa neposrednje od Matice dobiva, naj se pri odboru za nje oglaší, ako bi jih ne bil uže prejel. V seji dne 16. februarija bili so imenovani naslednji novi poverjeniki:

1. Za Vodice in Komendo g. Tomaž Kajdiž, župnik v Vodicah,
2. za Brdski sodnijski okraj g. Janko Kersnik, c. k. notar na Brdu,
3. za Kočevsko dekanijo g. Janez Komljanec, gimnaz. katehet v Kočevji,
4. za oddelek Mariborske dekanije g. Matija Wurzer, župnik v Rušah,
5. za dekanijo Šaleška dolina g. Franjo Trafenik, dekan v Št. Ilji,
6. za Radgono in okolico g. Janez Gregorič, organist v Radgoni,
7. za dekanijo Beljak g. Matija Monetti, uradnik južne železnice v Beljaku,
8. za dekanijo Doberlaves g. Simon Muden, župnik v Kapli,
9. za dekanijo Bovec g. Alojzij Sorč, c. kr. poštar v Bovci,
10. za dekanijo Črnice g. Karol Ballogh, c. kr. telegr. uradnik v Ajdovščini,
11. za dekanijo Kobarid g. Dominko Franjo, učitelj in ravnatelj pripravnice v Kobaridu,
12. za dekanijo Komen g. dr. Josip Kavčič, notar v Komnu,
13. za dekanijo Dolina pri Trstu (c) g. Janez Benedek, župnijski oskrbnik v Brezovici,
14. za dekanijo Jelšane (b) g. Slavoj Jenko, trgovec v Podgradu,
15. za Karlovec g. Ivan Steklasa, profesor v Karlovcu,
16. za Reko g. Ivan Markovič, vodja realke v Reki.

Gospode društvenike uljudno prosimo, da blagovolé svojo letnino poravnati in ker je zastran strogega reda želeti, da bi se letnina naprej plačevala, kakor

se to godi pri družbi sv. Mohora, zato naj bi blagovolili tudi svoj prinesek za leto 1881. izročiti gg. poverjenikom, kjer to do sedaj še ni v navadi; s tem bi prišli v okom mnogim pomotam pri plačevanju letnih doneskov.

Za nekatere kraje manjka nam pa še zmirom poverjenikov; ti kraji se razvidijo iz imenika v letopisu za leto 1880. Prosimo toraj rodoljubne društvenike naše prav vljudno, naj se blagovolijo o tej zadevi med seboj pogovoriti, in nam za vsak dotični kraj izmed sebe nasvetovati moža, katerega bila bi volja prevzeti omenjeno opravilo na korist Matici in društvenikom.

Iz odbora Matice slovenske 15. marca 1880.

— (*Odbor katoliškega društva*) v 11. listu „Danice“ tudi Slovence pozivlja, naj bi se z družimi Slovani vred meseca malega srpana podali v Rim, da se zahvalijo papežu Leonu III. za preslavno encikliko o ss. Cirilu in Metodu. Kdor bi se hotel udeležiti tega romanja, naj svoj sklep naznani gosp. proštu dr. Jarcu, predsedniku katoliškega društva.

— Od ust do ust je pretekle dni šla velika goljufija v ljubljanski hranilnici, katero je zagrešil njen blagajnik Jos. Presniz, ki je po pošti hranilnici pošiljane obresti itd. spodmakoval. Gledé na deloma povrneno škodo onezvestnih zneskov ostane okoli 25.000 gld. škode. Pregrešnik, ki je obstal, da je edino sam kriv in da nimanobenih sodeležnikov, ter da je na borzi igral in pri tej igri onezvesteue denarje izgubil, izročen je uže sodnji ter sedi na Žabjeku zaprt. Gotovo je neki, da je tako rokonačil uže od leta 1873. — Ker ima hranilnica lastnega premoženja (reservni zaklad) 1 milijon in 300.000 gold., se ni bati, da bi vložitelje vsled tega onezvestenja kaka izguba zadela.

Pri tolikem lastnem imetku, ki si ga je hranilnica kranjska pridobila v teku 61 let, res, da nikomur se ni bati, da bi še večja prevara v škodo pripravila ljudi, ki ima pri njej kaj denarja naloženega. Tudi to je res, da se prevare po lastnih uradnikih tudi pri družih privatnih in državnih denarnih zavodih večkrat pripetijo. Al vzlic vsemu temu je vprašanje upravičeno, kakošno je bilo nadzorstvo nad blagajnikom, ki ima toliko denarja v svojih rokah, in kakošna je kontrola nad kasirjem, ki uže 7 let goljufno gospodari z ukradenim denarjem?

Mi milujemo spoštovanega predsednika hranilničnega gosp. Aleks. Dreota, da se mu celó nič sanjalo ni, da ima tacega kasirja, ko je v letošnjem občnem zboru 28. februarija — tedaj pred 3 tedni — se s toplo besedo zahvaljeval uradnikom hranilničnim, tedaj tudi kasirju Presnicu za zvesto in marljivo spolnovanje njegovih dolžnosti, rekši: „den Beamten unseres Institutes gebührt mein Dank und meine Anerkennung für die treue und eifrige Erfüllung ihrer Pflicht“. — Težko na srce pa mora tudi preglednikom (revizorjem) gosp. vitezu Antonu Gariboldi-u, gosp. Jan. Koslerju in Jan. Nep. Plautzu, pasti zapisnik (Protokoll), ki so ga o računskem sklepu za l. 1880. objavili v istem zboru, rekši, da so predloženi jim računski sklep za leto 1880. natanko pretresli (einer genauen Prüfung unterzogen) in se prepričali (die Ueberzeugung gewonnen), da so računi njegovi z vsemi glavnimi in pomočnimi knjigami hranilničnimi in zastavnega urada v popolnem soglasji in da je bilanca strogo po obstoječih propisih sestavljena (dass die Ergebnisse des Rechnungsabschlusses mit sämtlichen Haupt- und Hilfsbüchern der Sparkasse und des Pfandamtes vollkommen übereinstimmen und dass die Bilanz strenge nach den bestehenden Vorschriften zusammengestellt worden ist).“

Kdo pa je ta mož Presniz, ki je po nezvestobi polastil se tolikega denarja, bodo vprašali naši bralci. Nečak je gosp. Janeschitza, vodje hranilnice, kateri je

v svojega žlahtnika uradnika z 2000 gold. letne plače toliko zaupanja stavil, da mu ni gledal na prste in to tem manj, ker je videl, kako veliko zaupanje vživa v kazini pri konstitucionalnem društvu, pri uradniškem pomočnem društvu itd., katera so ga celó za revizorja svojih računov volila. V obče je Presniz bil visokočastena in priljubljena oseba pri nemškutarjih ljubljanskih in pri volitvah v mestni zbor itd. njih desna roka. Na sled njegove nezvestobe je neki prišel hranilnični uradnik gosp. Kagnus, ki je prvi opazil, da so hranilnične knjige v glavnih potezah popravljene in glavne številke vpisane na izpraskanih (radiranih) mestih.

Še marsikaj imamo na srcu, kar hočemo povedati o pomanjkljivosti hranilničnih pravil (statutov), al ker nam danes prostora primanjkuje, odložimo to za prihodnjč.

— Ljubljanski „Sokol“ in pevski zbor čitalniški se, kakor „Slov. Nar.“ poroča na prošnjo tržaških rodoljubov o binkošti podasta v Trst, da sodelujeta pri slovesnosti blagoslovljenja nove zastave tržaškega slovanškega delavskega društva.

— O našem rojaku gosp. Jos. Nolliju, ki sedaj s sijajnim vspehom poje pri italijanski operi v Odesi, je prinesel „Majak“, ruski lit. umjetnički list v Odesi v 3. letošnjem listu črtice Nollijevega životopisa, ki kažejo, s koliko slavo je „Josip Gottardovič Noll“ (po rojstvu svojega očeta Piemontez, po materi Slovenki pa Slovan) povsod pel, kjer je do sedaj nastopil oder, namreč, razen Ljubljane v Zagrebu, Milanu, Livorni, Monci, Ferari, Bolonji, Trstu, Barceloni in sedaj v Odesi. Čestitamo!

— (Navod za podučevanje prvencev) hoče spisati in izdati gosp. J. Lapajne, vodja meščanske šole v Krškem, ako se oglasi dovoljno naročnikov, da izdatelj ne bode škode trpel. Taknjižica bode posebno dobro došla učiteljem začetnikom, ker v slovenščini do sedaj tacega navoda, kako postopati s prvenci, nimamo. Cena knjižici bode le 60 kr. Naj se prijatelji šolstva obilno naročé na njo, da jo dobimo v kratkem.

— („Brenceljna“), ki je zdaj začel redno izhajati, je ta teden prišla 3. številka na svitlo — polna raznovrstnega mikavnega gradiva.

Zahvala.

Vsem predragim prijateljem izrekam gorko zahvalo za sočutje skazano meni in moji ljubi soprogi o smrti naju hčerke Micice.

V Ljubljani 18. marca 1881. Dr. Poklukar.

Za uboge v občini dolenjega Zemona

so vredništvu poslali: gosp. dr. Jan. Bleiweis 5 gold., gosp. Luka Robič 3 gold., gosp. dr. Jernej Zupanec 5 gold., gosp. Franjo in Ferdo Souvan 6 gold.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — V dopisu današnjem z Dunaja zvedó naši bralci vse važnejše dogodbe iz državnega zbora.

— Deputacija obrtnikov se je poslancu Lienbacherju poklonila z zahvalo, da se jim kaže iskrenega zagovornika njihovih interesov; tudi deputacija visokošolcev ga je pozdravila z zagotovilom visocega spoštovanja nasproti grdim demonstracijam, katerih kriva je le bila druhal kakih 60—70 osob.

— V budgetnem odseku je poročevalec Henrik Clam-Martinic 8. t. m. predložil državni proračun za leto

1881. Po tem proračunu bo letos 409 milijonov 645.994 gld. dohodkov, in 463 milijonov 94.304 gld. stroškov, tedaj 53 milijonov 448.310 gld. primanjkljaja. V stroških se nabaja 20 milijonov 680.000 gld. dolga iz leta 1878., ki se ima letos plačati, tedaj znaša redni primanjkljaj 32 milijonov 848.310 gld., in toraj bo treba zopet dolgove delati. Poročevalec je pri tej priliki razvil finančni program ter kazal pot, kako bo mogoče priti do ugodne razmere med dohodki in stroški. Sè samo štedljivostjo se to ne more zgoditi, treba je, da se davki nalagajo pravičnije, nego doslej; realni davki so previsoki, ljudstvo preveč trpi, mnogo premalo pa plačujejo bogataši; posebno in nujno je potrebno, da se vredé posredni davki, ker po dobri in pravični uredbi bo manj stroškov, ali mnogo več dohodkov. Da že letos ta uredba ni bila mogoča, krivo je to, ker je finančni minister še premalo časa na krmilu, da bi mogel to velevažno in težavno delo izvršiti; pričakuje pa od njega, da že prihodnje leto to doseže. Tudi to je grajal, da se proračun vsako leto zakasni ter nasvetoval, naj vlada uže prihodnje leto predloži proračuna za 1882 in 1883.

— Sprevod trupla Nj. eksc. grofa Andreja Hohenwarta na pokopališče 16. dne t. m. je bil jako slovesen; udeležili so se ga vsi ministri, deželni komandant fzm. Maroičić, mnogi poslanci itd.

— Glas je počil te dni na borski, da je na Ruskem revolucija vojaška in vsi telegrafi iz Rusije razdrti. Al vse bilo je — laž

Iz Trsta. — Delavsko podporno društvo vabi svoje ude v občni zbor, ki bode v nedeljo 27. dne t. m. ob 4. uri popoldne v dvorani „pri zelenem hribu“. Dnevni red je: 1) Govor predsednika; 2) predlaganje računov; 3) predrugačenje pravil; 4) predlogi. Dnevni nemu redu dodaja odbor sledeči poziv: „Častiti udje! 2. točka občnega zbora je za društvo tako važna, da se mora vsak ud potruditi in v zbor priti. Naj vsak ud naznani to svojim soudom ter jih podučí, da se morajo dve tretjini udeležiti zbora, da sklep o predrugačenju pravil obvelja.“

Iz Nemčije. — „Nation. Zeit.“ donaša iz Londona novico, ki potrjuje, da vojska med Grško in Turčijo je neugibljiva. Turška armada na grški meji šteje zdaj 50 000 ljudi, ki so razdeljeni v 4 divizije. Turki hočejo čakati na ulaz grške armade, da bi potem mógli Grke obdolžiti, da so razrušili mir, in potem začno Turki pričeti boj.

Iz Rusije. — Časniki poročajo, da je zadnje dni bilo prijetih in zaprtih več ljudi, ki so na sumu, da so se vdeležili nihilistične zarote proti caru; pri enem so našli okoli 700.000 rubljev denarja. Po zanesljivih znamenjih je sklepati, da je atentat na cara bil osnovan zunaj Rusije, v Švici, Parizu, Genovi (Genf) in Londonu. To kaže, da so zarotniki, ki strežejo vladarjem po življenji, raztreseni po vsem svetu, posebno po Evropi in da bo treba vsem vladam skupno stopiti na noge zoper tega nevarnega skupnega sovražnika. — Preiskava zoper nihiliste se na Ruskem nadaljuje z vso marljivostjo in vsaki dan spravi kaj novega na dan.

Popravek. V zadnjem listu „Novic“ v spisu „Strossmayerjeva postna okrožnica“ stran 84, vrsta 32. beri: sè Fotijem, ne sè Totijem; vrsta 33. namesto: nju delovanje glavni namen, beri: nju delovanja glavni namen; str. 85., vrsta 11.: Hočemo li pričakovati od nasprotnika Kristovega, beri: od namestnika Kristovega; v predzadnji vrsti: obhajali tisočletnico blagovestnika, beri: tisočletnico smrti itd.

☞ Današnjim „Novicam“ sta priloženi dve prilogi firme šivalnih strojev Jan. Jax.